

Ànguelos Sikelianós / Lucas Gonzalvo Valls

Copyright©2018 Ànguelos Sikelianós i Lucas Gonzalvo Valls.
This text may be archived and redistributed both in electronic
form and in hard copy, provided that the author and journal are
properly cited and no fee is charged.

Γυρισμός

Ύπνος ιερός, λιονταρίσιος,
τοῦ γυρισμοῦ, στή μεγάλη
τῆς ἀμμουδιᾶς ἀπλωσιά.
Στήν καρδιά μου
τὰ βλέφαρά μου κλεισμένα·
καὶ λάμπει, ὡσὰν ἥλιος, βαθιά μου...

Βοή τοῦ πελάου πλημμυρίζει
τις φλέβες μου·
ἀπάνω μου τρίζει
σὰ μυλολίθαρο ὁ ἥλιος· 10
γεμάτες χτυπάει τις φτεροῦγες ὁ ἀγέρας·
ἀγκομαχάει τὸ ἄφαντο ἀξόνι.
Δέ μου ἀκούγεται ἡ τρίσβαθη ἀνάσα.
Γαληνεύει, ὡς στὸν ἄμμο, βαθιά μου
καὶ ἀπλώνεται ἡ θάλασσα πᾶσα.

Σὲ ψηλοθόλωτο κύμα
τὴν ὑψώνει τὸ ἀπέραντο χᾶδι·
ποτίζουν τὰ σπλάχνα
τὰ ὀλόδροσα φύκια, 20
ραντίζει τὰ διάφωτη ἢ ἄχνα
τοῦ ἀφροῦ ποῦ ξεσπάει στὰ χαλίκια·
πέρα σβήνει τὸ σύφυλλο βούισμα
ὁποῦ ξέχειλο ἀχοῦν τὰ τζιτζίκια.

Μιά βοή φτάνει απόμακρα·
καὶ ἄξαφνα,
σὰν πανὶ τὸ σκαρμὸ ποὺ ἔχει φύγει,
χτυπάει· εἶν' ὁ ἀγέρας ποὺ σίμωσε,
εἶν' ὁ ἥλιος ποὺ δεῖ μπρὸς στὰ μάτια μου
- καὶ ὁ ἀγνὸς ὄχι ξένα τὰ βλέφαρα
στὴν ὑπέρλευκην ὄψη του ἀνοίγει. 30

Πετιῶμαι ἀπάνω. Ἡ ἀλαφρότη μου
εἶναι ἴσια με τὴ δύναμή μου.
Λάμπει τὸ μέτωπό μου ὀλόδροσο,
στὸ βασίλεμα σειέται ἀνοιξάτικο
βαθιὰ τὸ κορμί μου.
Βλέπω γύρα. Τὸ Ἴόνιο,
καὶ ἡ ἐλεύτερη γῆ μου!

(Ἀλαφροΐσκιωτος, 1-37, Ἴκαρος 2008)

Retorn

Son sagrat, lleoní,
del retorn, a la gran
amplada de l'areny.
Al cor,
closes les meves parpelles;
i brilla, com un sol, endins meu...

Una remor de mar inunda
les meves venes;
a sobre meu xerrica,
com pedra de molí, el sol; 10
bat el vent les ales, plenes;
l'eix invisible panteixa.
No se sent la meva pregona alenada.
S'encalma, com a la platja, endins meu
i s'estèn sencera la mar.

En onades de volta elevada
l'alça la infinita carícia;
amaren les meves entranyes
les fresquíssimes algues,
les ruixa el resplendent vapor 20
de l'escuma en rompre sobre els còdols;

Enllà s'apaga la fressa del fullam,
on ressonen, pletòriques, les cigales.

Una remor arriba de lluny
i tot d'una,
com una vela que es desprèn de l'arbre,
espetega: és el vent que s'atansa,
és el sol que es pon davant dels meus ulls
-i ell, pur, obre les parpelles,
no pas estranyes, al seu rostre albíssim. 30

M'envolo amunt. La meva lleugeresa
és igual a la meva força.
Brilla, fresquíssim, el meu front,
en el capvespre vibra profundament,
primaverall, el meu cos.
Miro al voltant. El Jònic,
i la meva terra lliure!

(*El Tocaboires*, vv. 1-37, 'Ικαρος, 2008)

Ἡ ἀποκάλυψη

Καὶ ἡ πλάση, ὡς ἀπὸ θάνατο
θεοῦ, ἐφαινόταν κάταχνη,
κι ὁ αἰθέρας, πληγωμένος
ἀπ' τ' ἄστρα ὅπου τὴ λάμψη τους
ἀκέρια ἐξεσπαθώνανε,
ὄλοῦθε ἐκλονιζόντανε
στὸν πόνο περασμένος... 800

Ἄχνος ἀνέβαινε πυκνὸς
καὶ λιβανάτος, σὰ βαρὺ
μῆς σκλάβας πίστης τάμα.
Τοῦ φεγγαριοῦ γεμάτη
ἡ ὄψη ἐπάγωνεν
ἀπ' τὸ βουβὸ τῆς δρόσος κλάμα...

Κ' ἔσκισα μὲ τὰ χέρια μου
τὸν πλανερὸ τριγύρω ἀγέρα,
κ' ἔφεξε ὀμπρὸς στὰ μάτια μου,
στὰ πέλαγα καὶ στὰ βουνά, 810
ὁ ὄρθρος τῶν ἄστρων καὶ ἡ βαθιά,
ἱερὴ τῆς πλάσης μέρα.
Μιὰ λύρα, τοῦ ἡλίου,
ἀκούγονταν
στὸν τρίσβαθον αἰθέρα.

(Ἀλαφροῖσκιωτος, 794-816, 'Ικαρος 2008)

La revelació

La creació, com si s'hagués mort
un déu, apareixia tota emboirada,
i el cel, ferit
pels estels que desembeinaven
la seva absoluta brillantor,
pertot arreu s'esgarrifava
travessat pel dolor. 800

La boira s'enlairava espesa
i encensada, com la feixuga
ofrena d'una fidel esclava.
El rostre de la lluna
plena es glaçava
pel plor mut de la rosada...

I vaig esquinçar amb les mans
l'aire fals que m'envoltava,
i resplendí davant dels meus ulls,
de les mars i de les muntanyes, 810
l'aurora dels estels i el profund,
sagrat dia de la creació.
Una lira, la del sol,
se sentia
en el pregon cel!

(*El Tocaboires*, vv. 794-816)

Ànguelos Sikelianós (Lefkada, 1884- Atenes, 1951) fou considerat un dels pares de la literatura grega nacional. La seva poesia es troba a cavall del Romanticisme, el Parnassianisme i el Simbolisme, però la caracteritza, per damunt de tot, un profund lirisme arrelat a la seva terra i a la idea del «poeta-profeta». Fou un gran coneixedor de la literatura clàssica (sobretot, d'Homer, Píndar, Èsquil i Plató), així com de la poesia de John Keats i Gabrielle d'Annunzio, entre molts altres. D'entre la seva prolífica producció, destaca el primer llibre que publicà amb el títol d'Αλαφροΐσκιωτος (1909), literalment “Ombra-lleuger”, un llarg poema de 2.293 versos que constitueix una fresca i jove «autobiografia lírica» que beu, principalment, del *Laus Vitae* d'Annunzio, i de l'*Odissea* d'Homer i que respon clarament al poema *Els homes assetjats* de Dionísios Solomós. La llengua de Sikelianós és la *dimotikí* -la llengua grega popular-, gràcies a la qual els seus versos posseeixen una riquesa lèxica desbordant. Fou internacionalment conegut per la direcció, juntament amb la seva dona, la coreògrafa Eva Palmer, dels dos Festivals de Delfos (1927 i 1930), una proposta que abastava diverses disciplines (teatre, dansa, recitals, competicions atlètiques...) i que no acabà de triomfar per la manca de pressupost i recolzament institucional. Fou nominat cinc vegades (1946-1950) al Premi Nobel de Literatura, però mai arribà a guanyar-lo. Morí tràgicament el 19 de juny del 1951 a Atenes.

Lucas Gonzalvo Valls (Barcelona, 1992) estudia quart any de Filologia Clàssica a la Universitat de Barcelona. Enguany prepara la primera traducció íntegra del Ἰαλοροῖσκιοτοσ d'Àngelos Sikelianós com a Treball de Final de Grau. A banda de les traduccions del Grec Modern, ara mateix es troba en la composició del seu primer llibre de poemes.